

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

ТУРЧАК Дмитро Васильович



УДК 351: 322.871

**МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

КИЇВ – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління,
професор
ВОЙТОВИЧ Радмила Василівна,
Інститут підготовки кадрів державної служби
зайнятості України,
ректор.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління,
професор
ТЕРЕНТ'ЄВА Анна Валеріївна,
завідувач кафедри державної служби, управління та
навчання за міжнародними проектами,
Інститут державного управління у сфері цивільного
захисту;

кандидат наук з державного управління
ВІЛЕНСЬКИЙ Андрій Борисович,
медичний директор ТОВ «ІСІДА-IVF».

Захист відбудеться *25 жовтня 2019 року о 12 годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02 Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, к. 201.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України (03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17).

Автореферат розісланий *23 вересня 2019 року*.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**



Я.В. Качан

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. На сьогодні в Україні спостерігається катастрофічно низький рівень бюджетного фінансування всієї системи охорони здоров'я, що негативно впливає на доступність медичної допомоги та медичних послуг для населення. Крім того, погіршення загального стану справ у медичній сфері є наслідком несприятливої медико-демографічної ситуації в нашій державі, дефіцитом суспільних ресурсів та дією низки інших негативних чинників. Найголовнішим фактором у розв'язанні цих питань є відсутність державних коштів, тому розвиток і модернізація медичної сфери пов'язана, передусім, із залученням коштів приватних інвесторів. Лише за умови вдалого поєднання фінансових та організаційних зусиль владних і бізнесових структур з'явиться можливість зробити необхідний поштовх у розвиток системи охорони здоров'я, що дозволить не лише зрушити медичну галузь з місця, а й упевнено крокувати вперед, здійснивши інноваційний прорив з урахуванням єднання інтересів держави, приватного бізнесу та пересічних пацієнтів.

Однією з форм такої взаємодії може стати державно-приватне партнерство в медичній сфері. Інститут державно-приватного партнерства доволі поширений у країнах Європи. За кілька останніх десятиліть значно зросла його роль як у соціальній сфері, так і в медичній. Як показує досвід розвинених країн, вдале застосування державно-приватного партнерства (ДПП) дозволяє державі заощадити в системі охорони здоров'я близько 10 відсотків суспільних ресурсів, порівняно з тим, коли б держава сама забезпечувала надання медичних послуг населенню. Світова практика застосування ДПП дозволяє виділити кілька основних переваг для владних органів у системі охорони здоров'я від взаємодії з приватним сектором економіки, а саме: залучення додаткових фінансових ресурсів у медичну сферу; підняття ефективності бюджетних витрат у системі охорони здоров'я; застосування управлінського досвіду та інноваційного потенціалу приватних інвесторів.

Слід зазначити, що взаємодія приватних партнерів з державою також надає останнім низку переваг, серед яких можемо виділити такі: приватний партнер долучається до державних та муніципальних активів; отримує підтримку та гарантії з боку держави, а також позитивну соціальну рекламу.

Крім держави та приватних партнерів, залучення до сфери охорони здоров'я приватного капіталу має позитивний ефект для суспільства в цілому. Він проявляється у такому: підвищується якість та доступність медичних послуг; покращується матеріально-технічне забезпечення медичної галузі, що дозволяє надавати послуги на новому інноваційному рівні; застосування прозорих механізмів взаємодії значно знижує тіньову складову ринку медичних препаратів та послуг; підвищується рівень та якість людського потенціалу в суспільстві; залучення додаткових коштів веде до мультиплікативного ефекту, що проявляється у створенні додаткових робочих місць, підвищенні заробітної плати медичних робітників та ін.

Вагомий внесок у розроблення проблематики державно-приватного партнерства в межах західноєвропейської науки зробили такі науковці: Н. Лінк Алберт, Е. Схо, Р. Кантер, Л. Лерут, К. Макай-Фішер, Л. Отул, А. де Палма, Дж. Пруньє, В. Ребок, Ж.-Ф. Руханьяніко, Р. Скліт, М. Хаммамі та ін. Серед вітчизняних науковців питаннями впровадження механізмів державно-приватного

партнерства займалися: Н. Безбах, В. Вайсман, В. Гарбариніна, Н. Діденко, І. Дубок, Н. Дутко, С. Запорожець, А. Заскалкін, С. Квітка, М. Сатановська, О. Сирота, В. Шандрик, О. Шпак та ін.

Особливості застосування державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я досліджували: Т. Алексєєва, Н. Гойда, Т. Камінська, С. Колесніков, О. Мартякова, Ж. Мещерякова, Ю. Шевчук, І. Трикоз, М. Клименко, С. Підгаєць, В. Варнавський, К. Павлюк, О. Портна та ін.

Незважаючи на значні наукові розробки з даної проблематики, комплексного дослідження механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я не здійснювалось. З огляду на це, існує потреба дослідження актуальних наукових і прикладних проблем формування та реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота проводилася в межах науково-дослідних робіт Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за загальноінститутською темою «Інституційне забезпечення ринку праці України в умовах соціально-економічної нестабільності» (ДР № 0113U002191) та кафедри публічного управління та адміністрування – «Управління інноваційно-інвестиційним розвитком регіону в умовах децентралізації та регіональної демократії» (ДР № 0118U005266), в яких автором досліджено механізми державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення діяльності органів влади у цій сфері.

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертації є теоретико-методологічне обґрунтування особливостей застосування механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення діяльності органів влади у цій сфері. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення відповідних *завдань*:

розкрити сутність державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я та проаналізувати нормативно-правове забезпечення державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я;

охарактеризувати механізми державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я;

здійснити аналіз інституційної основи реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я та впровадження державно-приватного партнерства;

виявити проблеми реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я;

обґрунтувати імплементацію провідного зарубіжного досвіду державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я в Україні;

окреслити перспективи реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я;

надати пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я.

Об'єкт дослідження – державно-приватне партнерство у сфері охорони здоров'я.

Предмет дослідження – реалізація механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу та синтезу – для деталізації об'єкта дослідження; узагальнення – для розкриття теоретико-методологічних засад механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я; порівняльний та систематизації – для вивчення нормативно-правового забезпечення державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я; системний – для розкриття концептуальних основ державно-приватного партнерства (далі – ДПП) у сфері охорони здоров'я; статистичного аналізу, порівняння та узагальнення – для дослідження особливостей державного управління державно-приватним партнерством у сфері охорони здоров'я; графічний – для наочного відображення тенденцій розвитку ДПП в Україні та світі; моделювання – для розроблення напрямів удосконалення нормативно-правового механізму та інституційного середовища державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я.

Методологічною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема офіційні публікації міжнародних організацій.

Інформаційну та емпіричну базу дослідження сформували нормативні документи органів державної та регіональної влади, статистичні та соціологічні дані, матеріали, опубліковані в періодичних виданнях та мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні механізмів формування та реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення діяльності органів влади у цій сфері, що конкретизовано у таких наукових положеннях:

уперше:

запропоновано створити інституцію з реалізації ДПП, яка зможе документально супроводжувати проекти у сфері охорони здоров'я, згідно з якою формується консорціум між державою і приватним сектором, що виражається в створенні спеціальної проектної компанії (Special Purpose Vehicle – SPV). У SPV включені інвестори з приватного сектора, в тому числі будівельні підприємства, постачальники послуг і кредитні організації. Фінансування консорціуму спрямоване на будівництво об'єкта і проведення технічного обслуговування протягом життєвого циклу контракту. Також при цьому розробляється дорожня карта, яка відображає мету і способи його реалізації в межах консорціуму;

визначено основні цілі впровадження нової концепції державно-приватного партнерства, покликаної вирішити низку найбільш актуальних завдань розвитку інфраструктурного комплексу України, а саме: забезпечити зниження витрат на всіх стадіях реалізації проектів, прискорити і здешевити державні закупівлі, розширити доступ до джерел фінансування, поліпшити прозорість діяльності приватних

операторів, забезпечити баланс між їх ризиком і винагородою, підвищити гнучкість контрактних умов;

запропоновано модель реалізації проекту щодо розвитку наявної інфраструктури м. Києва, яка передбачає залучення приватних інвестицій через державно-приватне партнерство для будівництва інноваційної лікарні в м. Києві з метою вирішення існуючих завдань, а саме: введення міжнародних стандартів лікарень; ознайомлення з досвідом спеціалізованих компаній, і, таким чином, отримання найкращого дизайну та клінічного потоку робіт; прийняття нового приватного фінансування та залучення приватних інвесторів у сектор охорони здоров'я в Україні;

удосконалено:

класифікацію механізмів удосконалення управлінських процесів, серед яких: механізми-знаряддя – мають на меті здійснення конкретних цілей чи цілеспрямований вплив на будь-який об'єкт або його середовище методом, за якого втілюється один чи кілька пов'язаних засобів, що стосуються обраної сфери; механізми-системи – дають змогу подавати складну систему як механізмів, що відображають взаємозв'язки усіх нижчих рівнів системи та її складників; механізми-процеси – допомагають сформувати розуміння послідовності деяких трансформацій об'єкта під впливом зовнішнього або внутрішнього фактору і відповідних прогресивних ознак предмета їхнього спрямування. Механізм державного управління має системний характер і призначений для практичних застосувань у сфері державного управління та для досягнень заявлених завдань і характеризується визначеною структурою, методологією, чинниками та засобами впливу на управлінські процеси й елементи, при відповідному правовому, нормативному та інформаційному забезпеченні;

трактування державно-приватного партнерства як дієвого засобу стимулювання покращення діяльності підприємств державної форми власності шляхом розвитку партнерських взаємовідносин між державою і приватним сектором економіки;

ідентифікацію державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, яку варто розуміти як структуру організаційно-економічного характеру на взаємовигідних умовах для державної системи та підприємців, бізнес-структур і суб'єктів приватної сфери медицини, створеної на основі законодавства та юридичних договорів, нормативно-правових актів, при втіленні програм соціального та медичного характеру. Такі процеси дозволять об'єднувати державні й приватні ресурси, що підвищуватиме ефективність застосування потенціалів, розподілення і зведення до мінімуму будь-якого ризику у сфері партнерських відносин між державою та бізнесом і впровадження інноваційних засобів у межах охорони здоров'я;

характеристику потенціалу державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я: взаємодія економічно зацікавлених партнерів, додаткові джерела інвестицій, розширення інноваційних можливостей тощо. Державно-приватне партнерство може внести вагомий доробок у вдосконалення медичної сфери в Україні, за рахунок інвестиційної складової, оптимізації державних витрат, створення умов для технологічного прискорення і стабільного розвитку охорони здоров'я, розширення можливості вибору пацієнтом медичних організацій, що згодом приведе до

підвищення якості та доступності медичної допомоги, поліпшення показників здоров'я та якості життя населення;

класифікацію переваг від державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, серед яких: для пацієнтів (отримання якісного і швидкого медичного обслуговування; можливість користуватися безкоштовними якісними послугами медичної установи); для спеціалістів (кращі можливості для реалізації дослідницьких проектів і реалізації сучасних технологій лікування важких захворювань, можливість підвищення заробітної плати); для інвесторів та партнерів (дає можливості в отриманні фінансових доходів, доходи, які отримує державний партнер, можна інвестувати в придбання нового медичного обладнання); для держави (позитивно впливає на формування конкурентного середовища в охороні здоров'я; створює рівні умови для організацій охорони здоров'я різних форм власності; сприяє розвитку добровільного медичного страхування);

набули подальшого розвитку:

умови співпраці державного апарату і приватного партнера, що полягають у поєднанні механізмів і ресурсів та грамотному розподіленні ризиків між партнерами, – дають змогу для продуктивного залучення інвестицій, якісної і своєчасної реалізації соціально-медичних програм, підвищення ефективності надання медичних послуг, поліпшення системи управлінської інфраструктури, що, своєю чергою, уможливить якісні зміни у парадигмі державних медичних установ;

характерні ознаки державно-приватного партнерства, серед яких виділено: 1) коло суб'єктів, державна влада, з однієї сторони, приватний сектор – з другої; 2) реалізація публічних інтересів, публічний характер створюваних у ході здійснення спільної діяльності об'єктів або послуг, що надаються; 3) консолідація ресурсів державних інститутів і приватного сектора; 4) використання переваг, якими володіє кожна зі сторін партнерства (ефективність використання ресурсів і технологій з боку бізнесу і можливість надання державою гарантій, податкових пільг та інших преференцій приватному партнеру); 5) обмін ресурсами, якими наділена кожна зі сторін; 6) розподіл ризиків, доходів і відповідальності між учасниками партнерства; 7) довгостроковий характер діяльності (при правильній організації та управлінні проектом його результативність прямо пропорційна терміну реалізації); 8) методологічна складова, що дозволяє забезпечити ефективність проекту (системний підхід, синергетичний ефект тощо);

система принципів механізму реалізації державно-приватних відносин, що включає: рівноправне розподілення ризику між сторонами; економне використання бюджету; новаторські процеси у сфері національної медичної системи при наданні клієнтам більш якісної допомоги; створення механізмів співзв'язку держави та бізнес-структур на основі добровільних та взаємодоповнюючих стосунків; надання економічних та соціальних рушійних сил; розвивання інноваційного спрямування проектної управлінської сфери; стимулювання підприємців та потреби у попиті; створення потужних нормативно-правових баз із регулювання партнерських взаємозв'язків; інформаційна підтримка сторін ДПП; підготовка медичної та кадрової управлінської бази при реалізації соціально-медичних програм ДПП; єдині спільні інтереси партнерів;

класифікація проблем реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, серед яких: труднощі впровадження ДПП в Україні пов'язані з відсутністю або недостатністю інституційних та організаційних передумов; сучасна система фінансування охорони здоров'я України виключно з бюджету створює високі фінансові ризики для ДПП, пов'язані з короткими (річними) бюджетними циклами планування та необхідністю їх щорічного затвердження; неготовність керівників медичних закладів, недостатня поінформованість їх і потенційних партнерів; нестабільні політичні умови, що демотивують зовнішніх інвесторів, які готові брати участь у ДПП щодо будівництва медичних установ на умовах їх спільного використання; недосконалість щодо стимулювання ДПП притаманна і Податковому кодексу України (ПК України) стосовно звільнення операцій з надання послуг з охорони здоров'я від оподаткування податком на додану вартість; недосконалим залишається рівень методичного забезпечення підготовки та оцінки інвестиційних проектів та бізнес-планів на стадії їх опрацювання та затвердження; повільно виконуються інвестиційні зобов'язання, передбачені договорами (контрактами) між окремими суб'єктами підприємницької діяльності та органами місцевого самоврядування; незначний потенціал бізнесу в деяких країнах для реалізації партнерських програм, що вимагають значного фінансування; складність оцінки результатів взаємодії між бізнесом і державою внаслідок впливу великої кількості факторів, які зумовлюють результати підготовки фахівців; витрати на укладання контрактів з приватним сектором доволі часто є високими порівняно з масштабами та розмірами потенційного проекту партнерства; наявність пересторог з боку приватного сектора, оскільки для держави ця діяльність є некомерційною, то будь-які зміни державної політики або вимоги чи правила можуть істотно зменшувати вигоди, які отримує приватний сектор; усі учасники партнерства мають різні цілі, тож є ймовірність виникнення проблеми узгодження інтересів, вимог та потреб під час реалізації проектів державно-приватного партнерства; наявні значні відмінності у рівні впливу, який можуть мати сторони партнерства; існує значна різноманітність організаційних форм державно-приватного партнерства: від тих, які утворюються для цілей впровадження у виробництво або операційної діяльності, до тих, що спрямовані на збір та поширення знань.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що теоретичні положення, висновки та рекомендації, розроблені автором і запропоновані у дисертації, можуть бути використані для удосконалення механізмів реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, що сприятиме залученню інвестицій у цю сферу та покращить надання медичних послуг населенню.

Наукові висновки і теоретичні положення дисертаційної роботи фактично доведені до рівня конкретних пропозицій і практичних рекомендацій для використання в галузі державного управління. Зокрема, результати дослідження були використані в практичній діяльності Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України (довідка про впровадження № 341/20/19-1 від 05.06.20019); Київської міської державної адміністрації (довідка про впровадження № 002-747 від 14.06.2019 р.), Комунального підприємства «Київське інвестиційне агентство» (довідка про впровадження № 631 від 14.06.2019 р.) та Міністерства інфраструктури

України, Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції (довідка про впровадження № 318/35/19 від 20.06.2019 р.).

Отримані результати можуть використовуватися для подальших науково-дослідних розробок теоретико-методологічних питань, пов'язаних із застосуванням механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України.

Особистий внесок здобувача. Основні теоретичні положення та розробки в межах дослідження, зокрема ті, що характеризують його наукову новизну і практичне значення результатів, отримані автором особисто.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи були презентовані та обговорені на: VI Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Сучасний рух науки» (м. Дніпро, 2019 р.), IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасна Українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» (м. Одеса, 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Державне і муніципальне управління: теорія, методологія, практика» (м. Запоріжжя, 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Особливості адаптації законодавства Молдови та України до законодавства Європейського Союзу» (м. Кишинів, Республіка Молдова, 2019 р.), Міжнародній науковій конференції «Досягнення науки» (м. Карлові Вари, Чехія, 2019 р.).

Дисертація обговорювалась та набула схвалення на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Публікації. Наукові результати дисертаційної роботи опубліковано в 10-ти наукових працях, зокрема, в п'яти статтях – у фахових виданнях з державного управління, у тому числі 1 публікація в іноземному фаховому виданні.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 240 сторінок, із них 202 сторінки основного тексту, включаючи 34 таблиці та 12 рисунків. Список використаних джерел налічує 210 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано вибір, актуальність і стан розробки теми дисертаційної роботи, подано її загальну характеристику, вказано на зв'язок дисертації з науково-дослідними роботами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, охарактеризовано методологічну базу, наукову новизну та практичну значущість одержаних результатів, наведено дані щодо апробації та опублікування результатів дослідження.

У **першому розділі** – «*Теоретико-методологічні основи механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я*» розкрито сутність державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, проаналізоване нормативно-правове забезпечення державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я та охарактеризовано механізми державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я.

Визначено, що державно-приватне партнерство – це дійовий засіб стимулювання покращення діяльності підприємств державної форми власності шляхом розвитку партнерських взаємовідносин між державою і приватним сектором

економіки. Аналіз законодавчої бази державно-приватного партнерства дає змогу виділити ряд проблем у даній сфері, що потребують негайного вирішення. Юридична природа державно-приватного партнерства в Україні ще не в достатній мірі сформована. Усунення розглянутих недоліків законодавства є необхідною умовою для подальшого розвитку правового забезпечення проектів ДПП. Це дозволить забезпечити розвиток практики взаємодії держави і бізнесу з метою збільшення інвестиційної привабливості медичного бізнесу в Україні.

Доведено, що державно-приватні партнерські відносини у сфері охорони здоров'я повинні ідентифікуватися як структура організаційно-економічного характеру на взаємовигідних умовах для державної системи та підприємців, бізнес-структур і суб'єктів приватної сфери медицини, створеної на основі законодавства та юридичних договорів, нормативно-правових актів, при втіленні програм соціального та медичного характеру. Такі процеси дозволять об'єднувати державні та приватні ресурси, що підвищуватиме ефективність застосування потенціалів, розподілення і зведення до мінімуму будь-якого ризику у сфері партнерських відносин між державою й бізнесом та впровадження інноваційних засобів у межах охорони здоров'я.

При поєднанні системно-структурного і функціонального підходів, що визначаються залежно від трактування самого терміна «механізм», можливе визначення механізму реалізації державно-приватного партнерства як системи організації, що здійснює об'єднані за функціями процеси або дії, що визначають порядок функціональних фаз ДПП, та застосування сукупності поглядів, методик, догм, способів та процесів концептуальних, інституційних і методичних планів для їх здійснення. Система принципів механізму за такої реалізації державно-приватних відносин має містити: рівноправне розподілення ризику між сторонами; економне використання бюджету; новаторські процеси у сфері національної медичної системи при наданні клієнтам більш якісної допомоги; створення механізмів співзв'язку держави та бізнес-структур на основі добровільних та взаємодоповнюючих відносин; надання економічних та соціальних рушійних сил; розвивання інноваційного спрямування проектної управлінської сфери; стимулювання підприємців та потреби у попиті; створення потужних нормативно-правових баз із регулювання партнерських взаємозв'язків; інформаційна підтримка сторін ДПП; підготовка медичної та кадрової управлінської бази при реалізації соціально-медичних програм ДПП; єдині спільні інтереси партнерів.

У **другому розділі** – *«Стан реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я»* здійснено аналіз інституційної основи реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, проведено аналіз впровадження державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я та виявлені проблеми реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я.

Дослідження інституційної основи реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я дозволило виявити той факт, що основним механізмом підвищення ефективності функціонування державної власності слід вважати розвиток взаємних партнерських відносин держави та приватного бізнесу, що

дасть змогу залучити до державного сектору економіки додаткові ресурси, передусім у вигляді інвестицій. Така співпраця дозволить поєднати фінансово-економічні ресурси та потенціали держави і приватного бізнесу, що дасть змогу підвищити ефективність використання наявних ресурсів, розподілити та мінімізувати можливі ризики між державним сектором і приватним бізнесом.

На підставі аналізу проблеми реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я виявлено, що складнощі реформування медичної галузі пов'язані не лише з небажанням окремих чиновників відмовитись від існуючих корупційних схем у медицині. Проблема також у тому, що державні фінансові можливості обмежені, і переважна більшість перетворень перебуває під впливом соціально-економічної кризи. Найголовнішою перешкодою на шляху реформування є дефіцит державних коштів, тому, очевидно, модернізація медичної галузі неможлива без участі фінансових ресурсів приватного сектора.

Доведено, що існує чимала кількість форм співпраці з різним ступенем залученості приватного сектора. З'ясовано, що одними з найбільш доцільних форм реалізації проектів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я є концесія та (на другому місці) управління.

У третьому розділі – *«Перспективи впровадження державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я»* обґрунтовано імплементацію провідного зарубіжного досвіду державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я в Україні, окреслені перспективи реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я та надано пропозиції щодо удосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я.

За результатами дослідження шляхів імплементації провідного зарубіжного досвіду державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я в Україні, виявлено, що досвід Великобританії є найбільш актуальним для впровадження на території нашої держави. Новій концепції державно-приватних партнерств PF2 притаманне завдання, що передбачає вирішення ряду найактуальніших цілей щодо прогресу інфраструктури Великобританії, а точніше, забезпечення зменшення затрат на всіх етапах проектного втілення, прискорення і здешевлення державних закупівель, розширення доступу до фінансових джерел, поліпшення прозорості в операторській роботі приватних компаній, забезпечення балансу між їхніми ризиками і винагородами, підвищення гнучкості положень договорів.

Виявлено, що процеси життєдіяльності державно-приватного партнерства на світовому рівні цілком заслужено аналізуються і застосовуються як важливі інструменти покращення результативності витрат бюджету, в тому числі й під час фінансово-економічної кризи та у посткризовий період. За результатами аналізу перспектив реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я запропоновано модель реалізації проекту щодо розвитку наявної інфраструктури м. Києва. Київській міській державній адміністрації запропоновано залучити приватні інвестиції через державно-приватне партнерство для будівництва в столиці нової лікарні з метою запровадження міжнародних стандартів щодо таких лікувальних закладів, ознайомлення з досвідом спеціалізованих компаній, отримання

найкращого дизайну та клінічного потоку робіт, прийняття нового приватного фінансування та залучення приватних інвесторів у сектор охорони здоров'я в Україні. Запропоновано посилити загальну лікарняну потужність нової лікарні, обладнати за сучасним дизайном та створити можливості для клінічних технологічних процесів. Загальна характеристика проекту наведена у табл. 1.

Таблиця 1

Загальна характеристика проекту

Існуюча інфраструктура	1. МДА планує об'єднати застарілі будинки двох-чотирьох державних лікарень у м. Києві у нову лікарняну установу. 2. Поточна загальна місткість цих чотирьох лікарень становить 1663 ліжка (фактично 1200 займаних)				
Інфраструктура, що планується	1. Нова лікарняна будівля буде побудована на існуючому майданчику. 2. Планується скоротити загальну лікарняну потужність нової лікарні. 3. Новий лікарняний комплекс буде мати сучасний дизайн та можливості для клінічних технологічних процесів				
Сфера діяльності ДПП	1. Міська влада має намір реалізувати цей проект як державно-приватне партнерство (ДПП). 2. Приватний партнер відповідатиме за: – розробку; – будівництво; – обладнання; – технічне обслуговування; – клінічні послуги (розглядається, див. варіанти нижче)				
		Будівництво	Управління	Клінічні послуги	
Варіанти клінічних послуг	ПФІ	+	+	+	1. Державний 2. Частково державний / частково приватний 3. Приватний

Визначено, що нова лікарняна будівля буде побудована на існуючому майданчику. Крім того, запропоновано посилити загальну лікарняну потужність нової лікарні та забезпечити можливість для клінічних технологічних процесів. Що стосується обсягу та часу підготовки угоди, то вони наведені у табл. 2.

Таблиця 2

Інформація щодо обсягу та часу підготовки угоди

ФАЗА 1 Діагностика і структурування				ФАЗА 2 Виконання			
Юридичний, технічний, фінансовий аналіз	Зондування ринку	Варіанти доступу приватного сектору	Рішення КМ зі структури угоди і початку тендеру	Ринок інвесторам	Підготовка контракту за участі приватного сектору	Проведення тендеру	Підписання
Комплексна юридична оцінка і стратегічне структурування 6-8 місяців <ul style="list-style-type: none"> Юридична та технічна діагностика Ринок / презентація для інвесторів Регуляторні оцінки / поправки Складання угоди 				Тендер і затвердження учасників 8-12 місяців <ul style="list-style-type: none"> Підготовка контракту Тендер (з відбірковою стадією) Оцінка пропозиції, затвердження контракту Остаточні переговори Підписання контракту 			

Запропоновано підготовку проекту здійснювати у дві фази. Під час першої планується провести діагностику та структурування, що своєю чергою включає такі

заходи, як: юридична та технічна діагностика, ринок / презентація для інвесторів, регуляторні оцінки / поправки, складання угоди. Друга фаза передбачає власне виконання угоди, а саме: підготовка контракту, тендер (з відбірковою стадією), оцінка пропозиції, затвердження контракту, остаточні переговори, підписання контракту.

Загальна модель співпраці сторін державно-приватного партнерства щодо реалізації проекту охорони здоров'я наведена на рис. 1.

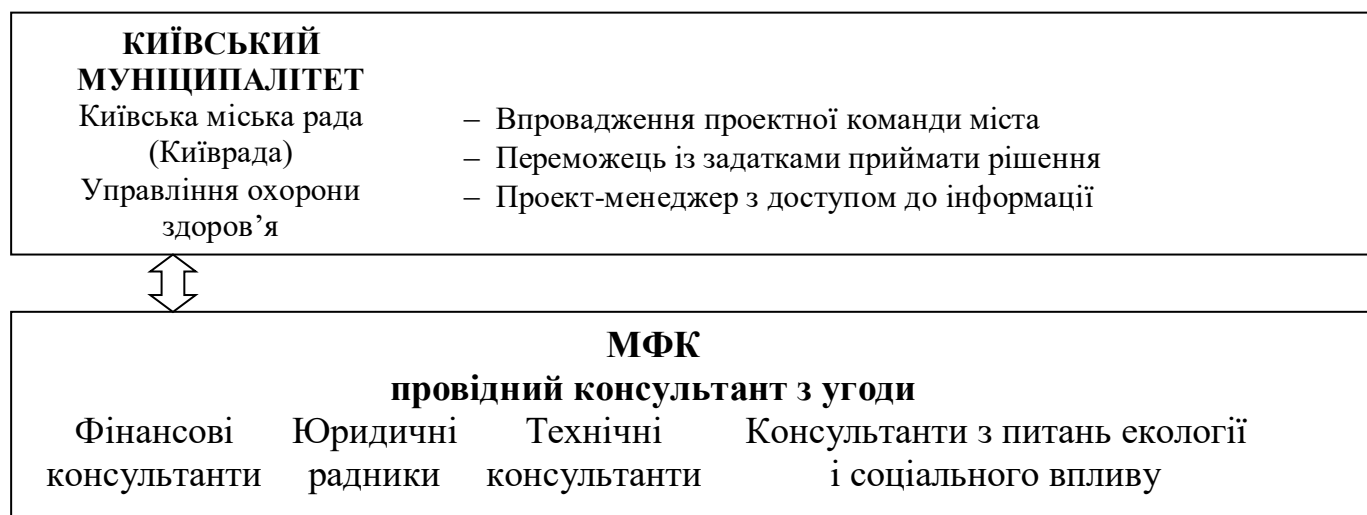


Рис. 1. Загальна модель співпраці сторін державно-приватного партнерства щодо реалізації проекту охорони здоров'я

Таким чином, комплексне обслуговування передбачає наступну модель співпраці сторін державно-приватного партнерства щодо реалізації проекту охорони здоров'я: МФК пропонує інтегрований комплекс послуг, що охоплює всі дисципліни, необхідні для виконання як Фази 1, так і Фази 2 здійснення угоди.

Вивчивши шляхи удосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я виявлено, що для України – однією з головних державних цілей на стадії впровадження державно-приватних партнерств є оптимізація кожного їхнього механізму, забезпечення максимально доступних і привабливих умов для приватної ланки, покращення нормативно-правових баз для прогресу спрямування, що є потрібним і перспективним. Його слід розуміти як спосіб пожвавлення економіки, налагодження партнерських відносин між приватним, владним сектором і суспільством, створення передумов для стабільного прогресування регіонів та підвищення якісного рівня життєдіяльності суспільства. Створення сприятливої ситуації для вітчизняних та міжнародних приватних компаній вимагає повторного розгляду та створення дійових організаційно-правових механізмів утілення політичних заходів у межах державно-приватних партнерств. Особливо актуальним стає питання законодавчого регулювання у межах державно-приватного партнерства, що потребує пріоритетності стосовно впровадження проектів у межах державно-приватних партнерств України та відповідного інституційно-функціонального забезпечення.

Запропоновано основні напрями вдосконалення організаційного забезпечення державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України реалізувати шляхом:

розробки стратегії із залученням схем державно-приватного партнерства власне для сфери охорони здоров'я;

розробки схеми нагляду за проектами, що здійснюються за схемами державно-приватного партнерства;

розробки типових форм інвестиційних контрактів та обумовлення прозорого алгоритму їх підписання, беручи до уваги повноваження державних, регіональних і місцевих рівнів менеджменту (служб);

врахування особливостей бухгалтерського обліку, амортизаційної політики, податкового тиску, з огляду на те, що при виконанні комплексних капіталомістких проектів з великим терміном окупності податковий тиск на бізнес може бути значним, відповідно використання цього методу не раціональне;

заснування інституту в Україні, що займається підготовкою проектів державно-приватного партнерства на передінвестиційній стадії.

Для підвищення результативності впровадження моделей державно-приватного партнерства необхідно: застосувати послуги, які пропонує сфера охорони здоров'я як складові загальної системи обслуговування у межах охорони здоров'я або суспільній галузі; ініціювати впровадження моделей державно-приватних партнерств на регіональному та місцевому рівні, а не за вертикальною системою, що починається згори; використовувати практичні навички реалізації моделей державно-приватних партнерств у сфері немедичного характеру; забезпечити управління різними модельними формами державно-приватних партнерств на адміністративному рівні з подальшим покращенням механізмів та відповідних державних нормативно-правових баз.

Доведено, що вдосконалення законодавчих норм має передбачати такі заходи:

1. Забезпечення розробки та ухвалення Закону, що визначатиме особливості передавання в концесію об'єктів охорони здоров'я; забезпечуватиме створення правових передумов для впровадження концесій на управління закладами цієї сфери та концесій на надавання медичної чи профілактичної допомоги, що має державний пріоритет.

2. Розширення кола суб'єктів, які можуть брати участь у проектах сфери охорони здоров'я, що втілюються на засадах державно-приватного партнерства, в тому числі включення до їхнього числа міжнародних неурядових організацій.

3. Узгодження норм Закону «Про державно-приватне партнерство» та Закону «Про здійснення державних закупівель» щодо розмежування моделей державно-приватного партнерства з закупівельними механізмами. Забезпечення можливості щодо залучення міжнародних неурядових організацій поза процедурою.

4. Передбачення можливості довгострокового бюджетного повноваження держпартнерів у межах проекту державно-приватного партнерства.

5. Окреслення значення такого явища, як борг у межах державно-приватних партнерств, та умовних державних боргів і умовних місцевих боргів.

6. Запровадження процедур step-in, які передбачають послідовність зміни

приватних партнерів.

7. Передбачення спеціальних гарантій та механізмів управління і реагування для підтримки стабільної та безперебійної профілактичної допомоги приватному партнеру, що не передбачені діючими законодавчими нормами.

8. Розроблення спеціальних вимог до приватних партнерів, які враховували б їх можливість щодо втілення проекту.

Створення та забезпечення розвитку державно-приватного партнерства суспільного напрямку має передбачити використання якнайширших спектрів, видів та механізмів, які вже існують та використовуються в зарубіжних господарських практиках.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання, яке полягає в теоретико-практичному обґрунтуванні особливостей застосування механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України та розробці практичних рекомендацій для удосконалення діяльності органів влади у даній сфері. Результати, отримані у процесі дослідження, підтверджують досягнення поставленої мети й вирішення завдань, дають підстави сформулювати такі висновки і практичні рекомендації.

1. Розкрито сутність державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я та проаналізовано нормативно-правове забезпечення державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. Охорона здоров'я – це один із базових соціальних інститутів суспільства, що включає – сукупність організацій і практик, спеціалізованих у сфері охорони здоров'я населення. Потенціал державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я значний: взаємодія економічно зацікавлених партнерів, додаткові джерела інвестицій, розширення інноваційних можливостей тощо. Державно-приватне партнерство може внести вагомий доробок у вдосконалення медичної сфери в Україні, за рахунок інвестиційної складової, оптимізації державних витрат, створення умов для технологічного прискорення і стабільного розвитку охорони здоров'я, розширення можливості вибору пацієнтом медичних організацій, що згодом приведе до підвищення якості та доступності медичної допомоги, поліпшення показників здоров'я та якості життя населення. Державно-приватне партнерство – це дійовий засіб стимулювання покращення діяльності підприємств державної форми власності шляхом розвитку партнерських взаємовідносин між державою і приватним сектором економіки. Аналіз законодавчої бази державно-приватного партнерства дає змогу виділити ряд проблем у даній сфері, що потребують негайного вирішення. Юридична природа державно-приватного партнерства в Україні ще не достатньо сформована. Усунення розглянутих недоліків законодавства є необхідною умовою для подальшого розвитку правового забезпечення проектів ДПП. Це дозволить забезпечити розвиток практики взаємодії держави і бізнесу з метою підвищення інвестиційної привабливості медичного бізнесу в Україні.

2. Охарактеризовано механізми державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. Державно-приватні партнерські відносини у сфері охорони здоров'я

повинні ідентифікуватися як структура організаційно-економічного характеру на взаємовигідних умовах для державної системи та підприємців, бізнес-структур і суб'єктів приватної сфери медицини, створена на основі законодавства та юридичних договорів, нормативно-правових актів, при втіленні програм соціального та медичного характеру. Такі процеси дозволять об'єднувати державні та приватні ресурси, що підвищуватиме ефективність застосування потенціалів, розподілення та зведення до мінімуму будь-якого ризику у сфері партнерських відносин між державою і бізнесом та впровадження інноваційних засобів у межах охорони здоров'я.

3. Здійснено аналіз інституційної основи реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я та впровадження державно-приватного партнерства. З'ясовано, що адміністративно-правові відносини формуються, як правило, в особливій сфері суспільного життя – публічному адмініструванні, у зв'язку зі здійсненням суб'єктами публічної адміністрації публічних функцій. При цьому основними суб'єктами державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я традиційно є держава, бізнес-структури та громадськість. Дослідження інституційної основи реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я дозволило виявити той факт, що основним механізмом підвищення ефективності функціонування державної власності слід вважати розвиток взаємних партнерських відносин держави та приватного бізнесу, що дасть змогу залучити до державного сектору економіки додаткові ресурси, насамперед у вигляді інвестицій. Така співпраця дозволить поєднати фінансово-економічні ресурси та потенціали держави і приватного бізнесу, що дасть змогу підвищити ефективність використання наявних ресурсів, розподілити та мінімізувати можливі ризики між державним сектором і приватним бізнесом.

4. Виявлено проблеми в тому, як реалізується державно-приватне партнерство у галузі охорони здоров'я: складнощі запровадження ДПП в нашій країні спричинені тим, що відсутні інституційні та організаційні передумови або вони є недостатніми; через сучасну систему фінансування галузі виключно за рахунок бюджетного ресурсу виникає ряд високих фінансових ризиків для ДПП, чому також сприяють короткі (річні) бюджетні цикли планування та необхідність щорічно їх затверджувати; керівники медзакладів не готові і, як їхні потенційні партнери, недостатньо поінформовані; нестабільна політична ситуація демотивує закордонних інвесторів, які мають готовність долучатися до ДПП стосовно зведення медустанов, якими б можна було користуватися спільно; недосконале стимулювання ДПП характерне і для Податкового кодексу України (ПК України) стосовно того, щоб дія ПДВ не поширювалася на операції з надання медичних послуг; недосконалим залишається рівень методичного забезпечення підготовки та оцінки інвестиційних проектів та бізнес-планів на стадії їх опрацювання й затвердження; повільно виконуються інвестиційні зобов'язання, передбачені договорами (контрактами) між окремими суб'єктами підприємницької діяльності та органами місцевого самоврядування; складно оцінити результати взаємодії між бізнесом і державою внаслідок впливу великої кількості факторів, які зумовлюють результати підготовки фахівців; витрати на укладання контрактів з приватним сектором часто є високими порівняно з масштабами та розмірами потенційного проекту партнерства; наявність пересторог з

боку приватного сектору пов'язана з тим, що для держави ця діяльність є некомерційною, тож будь-які зміни державної політики або вимоги чи правила можуть істотно зменшувати вигоди, які отримує приватний сектор; усі учасники партнерства мають різні цілі, тож існує ймовірність виникнення проблеми узгодження інтересів, вимог та потреб під час реалізації проектів державно-приватного партнерства; існують значні відмінності у рівні впливу, який можуть мати сторони партнерства; існує значна різноманітність організаційних форм державно-приватного партнерства: від тих, які утворюються для цілей впровадження у виробництво або операційної діяльності, до тих, що спрямовані на збір та поширення знань.

5. Обґрунтовано імплементацію провідного зарубіжного досвіду державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я в Україні. Доведено, що існує необхідність використання у розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я зарубіжного досвіду, зокрема Великобританії, Іспанії та Австралії. Уведення PFI-моделі у Великобританії свідчить про високий рівень інтересу приватних секторів щодо взаємодії з державною системою в межах державно-приватного партнерства. При цьому модель обумовлює наступні проблеми: наявність кваліфікованого кадрового забезпечення в межах механізмів приватних фінансових ініціатив та у професіях певних галузей, що надають суспільству послуги відповідних рівнів у межах проектів; суспільне незадоволення, спричинене завищеними цінами на послуги об'єктів інфраструктур, що здійснюються в межах механізмів Private Finance Initiative. Через це на передінвестиційних стадіях потрібне створення таких фінансових моделей, щоб при їх упровадженні ціна за надання послуг для суспільства не завищувалася, а витрати бюджету не були вищими за них при втіленні проектів звичайними методами закупівлі; виникають складнощі з формуванням проектної документації та заявок проектів на передінвестиційних стадіях. Ці проблемні питання щодо застосування моделей Private Finance Initiative у Великобританії свідчать про необхідність створення інституційної організації і в нашій країні, що займатиметься підготовчими проектними процесами державно-приватного партнерства на передінвестиційних стадіях. Вона має пропонувати допомогу у сфері консалтингу, в тому числі й щодо побудови ефективних фінансових моделей, що відповідають вимогам «ціни-якості», і формування заявок для втілення проектів, та сприяти в наданні позики на проектно-кошторисну документацію. Окрім вищесказаного, при виборі компаній на участь в інфраструктурних проектах потрібно врахувати не лише досвід такого співробітництва і фінансове становище, а й кваліфікацію працівників галузевої сфери, яка планує здійснювати проект. Зважаючи на те, що певна діяльність належить до підрядних організацій, необхідні перевірки професійного рівня фахівців цієї галузі.

6. Окреслено перспективи реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. Визначено, що реалізувати проекти державно-приватної партнерської взаємодії щодо сфери охорони здоров'я можна в низці перспективних напрямів. Наприклад, можливе застосування даних механізмів у проектуванні, будівництві, експлуатації та управлінні інфраструктурою установ медичної галузі, наданні медичних послуг, розробці, виробництві та поширенні нових лікарських засобів, розробці та виробництві інноваційних зразків медичного

обладнання, інструментів та техніки, наданні послуг у сфері лабораторних досліджень, магнітно-резонансного та ультразвукового дослідження, наданні немедичних послуг та ін. З огляду на це Київська міська державна адміністрація має намір залучити приватні інвестиції через державно-приватне партнерство з метою будівництва нової лікарні в Києві для того, щоб: 1. Увести міжнародні стандарти лікарень. 2. Ознайомитися з досвідом спеціалізованих компаній, і таким чином отримати найкращий дизайн та клінічний потік робіт. 3. Прийняти нове приватне фінансування та залучити приватних інвесторів у сектор охорони здоров'я в Україні. Проектом передбачається нова інфраструктура, у якій заплановано: нова лікарняна споруда збудована на існуючому майданчику; планується посилити ефективність загальних лікарняних потужностей закладу; новий лікарняний комплекс матиме сучасний дизайн та можливості для клінічних технологічних процесів.

7. Надано пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. Обґрунтовано шляхи вдосконалення організаційного забезпечення державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України шляхом розробки: стратегії із залученням схем державно-приватного партнерства власне для сфери охорони здоров'я; схеми нагляду за проектами, що здійснюються за схемами державно-приватного партнерства; типових форм інвестиційних контрактів та обумовлення прозорого алгоритму їх підписання, беручи до уваги повноваження державних, регіональних і місцевих рівнів менеджменту (служб). Необхідним є заснування інституції в Україні, що займатиметься підготовкою проектів державно-приватного партнерства на передінвестиційній стадії.

Вдосконалення законодавчих норм повинне передбачати такі заходи: 1. Забезпечення розробки та ухвалення Закону, що визначатиме особливості передавання в концесії об'єктів охорони здоров'я; забезпечуватиме створення правових передумов для впровадження концесій на управління закладами цієї сфери та концесій на надання медичної чи профілактичної допомоги, що має державний пріоритет. 2. Розширення кола суб'єктів, які можуть брати участь у проектах охороноздоровчої сфери, що втілюються на засадах державно-приватного партнерства, в тому числі включення до їхнього числа міжнародних неурядових організацій. 3. Узгодження норм Закону «Про державно-приватне партнерство» та Закону «Про здійснення державних закупівель» щодо розмежування моделей державно-приватного партнерства із закупівельними механізмами. Забезпечити можливість залучення міжнародних неурядових організацій поза процедурою. 4. Передбачення можливості довгострокового бюджетного повноваження держпартнерів у межах проекту державно-приватного партнерства. 5. Окреслення значення такого явища, як борг у межах державно-приватного партнерства, та умовних державних боргів і умовних місцевих боргів. 6. Запровадження процедур step-in, які передбачають послідовність зміни приватних партнерів. 7. Передбачення спеціальних гарантій та механізмів управління і реагування для підтримки стабільної та безперебійної профілактичної допомоги приватному партнеру, що не передбачені діючими законодавчими нормами. 8. Розроблення спеціальних вимог до приватних партнерів, які враховували б їх можливість щодо втілення проекту.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

1. Турчак Д.В. Суть та значення державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2019. № 10. С. 127-131.
2. Турчак Д.В. Проблеми реалізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. *Економіка і держава*. 2019. № 2. С. 81-85.
3. Турчак Д.В. Нормативно-правове забезпечення державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров'я. *Сучасні проблеми державного управління в умовах системних змін. Серія «Державне управління»*. 2019. Т. XIX. Вип. 307. С. 137-142.
4. Турчак Д.В. Інституційне забезпечення реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління*. 2019. № 1. С. 161-167.
5. Турчак Д. В. Стан впровадження державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України. *Державно-управлінські студії*. – 2018. – № 7(9). – URL: <http://box5800.temp.domains/~ipkeduua/>.

Статті в зарубіжних виданнях

6. Turchak D. Mechanisms of the state-private partnership in the field of health protection. *Leges și viața*. 2019. № 7\2. P. 82-86.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

7. Турчак Д.В. Суб'єкти реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. *Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів*: матеріали Четвертої Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 12 квіт. 2019). Одеса : ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського», Ц-тр соц.-політ. досліджень «Politicus», 2019. С. 103-105.
8. Турчак Д.В. Особливості державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров'я. *Державне і муніципальне управління: теорія, методологія, практика*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 1–2 берез. 2019). Запоріжжя: Класичний приват. ун-т, 2019. С. 104-107.
9. Турчак Д.В. Особливості законодавчого забезпечення реалізації державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. *Particularitățile adaptării legislației Republicii Moldova și Ucrainei la legislația Uniunii Europene: conferință internațională științifico-practică (2019 ; Chișinău)*. Conferința internațională științifico-practică «Particularitățile adaptării legislației Republicii Moldova și Ucrainei la legislația Uniunii Europene», 23-24 martie 2019 / com. org.: Бужор В. [и др.]. Chișinău : S. n., 2019. P. 300-303.
10. Турчак Д.В. Основи реалізації державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров'я. *Advances of science: Proceedings of articles the international scientific conference. Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 5 April. – 2019. – P. 55-58.*

11. Турчак Д.В. Значення механізмів державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров'я. Сучасний рух науки: тези доп. VI міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (4-5 квіт. 2019). Дніпро, 2019. С. 1208-1210.

АНОТАЦІЯ

Турчак Д.В. Механізми державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, Київ, 2019.

У дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання, яке полягає у теоретико-практичному обґрунтуванні особливостей застосування механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України та розробці практичних рекомендацій для удосконалення діяльності органів влади у даній сфері. Результати, отримані в процесі дослідження, підтверджують досягнення поставленої мети й вирішення завдань, дають підстави сформулювати такі висновки і практичні рекомендації.

Удосконалено ідентифікацію державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, яку варто розуміти як структуру організаційно-економічного характеру на взаємовигідних умовах для державної системи та підприємців, бізнес-структур та суб'єктів приватної сфери медицини, яка створена на основі законодавства та юридичних договорів, нормативно-правових актах, при втіленні програм соціального та медичного характеру. Такі процеси дозволяють об'єднувати державні та приватні ресурси, що підвищуватиме ефективність застосування потенціалів, розподілення та зведення до мінімуму будь-якого ризику у сфері партнерських відносин між державою і бізнесом та впровадження інноваційних засобів у межах охорони здоров'я.

Досліджено наявність базових умов в Україні для використання різних форм реалізації проектів ДПП та, як результат, з'ясовано, що однією з найбільш доцільних форм реалізації проектів державно-приватного партнерства є концесія, на другому місці – управління.

Запропоновано створити інституцію при Кабінеті Міністрів України з реалізації ДПП, яка зможе документально супроводжувати проекти у сфері охорони здоров'я. В межах PFI формується консорціум між державою і приватним сектором – створюється спеціальна проектна компанія (Special Purpose Vehicle – SPV). В SPV включені інвестори з приватного сектору, в тому числі будівельні підприємства, надавачі послуг і кредитні організації. Фінансування консорціуму спрямоване на будівництво об'єкта і проведення технічного обслуговування протягом життєвого циклу контракту. Також при цьому розробляється дорожня карта, яка відображає мету і способи реалізації в межах консорціуму.

Визначено основні цілі впровадження нової концепції державно-приватного партнерства PFI/PF2, яка покликана вирішити ряд найбільш актуальних завдань

розвитку інфраструктурного комплексу України, а саме: забезпечити зниження витрат на всіх стадіях реалізації проектів, прискорити і здешевити державні закупівлі, розширити доступ до джерел фінансування, поліпшити прозорість діяльності приватних операторів, забезпечити баланс між їх ризиком і винагородою, підвищити гнучкість контрактних умов.

Ключові слова: державне управління, державно-приватне партнерство, охорона здоров'я, механізми державно-приватного партнерства, форми державно-приватного партнерства.

ANNOTATION

Turchak D.V. Public-private partnership mechanisms in the health sector. – Qualification research paper as a manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Public Administration, specialty 25.00.02 - Mechanisms of Public Administration. - Institute for Personnel Training of the State Employment Service of Ukraine, Kyiv, 2019.

In the dissertation work the actual scientific task, which is based on theoretical and practical substantiation of the peculiarities of the use of public-private partnership mechanisms in the sphere of public health of Ukraine, and the development of practical recommendations for improving the activity of the authorities in this area, is solved. The results obtained in the course of the research confirm the achievement of the set goal and the decision of tasks, give grounds to formulate such conclusions and practical recommendations.

Improved identification of public-private partnership in the health sector, which should be understood as the organizational and economic structure on mutually beneficial conditions for the state system and entrepreneurs, business structures and subjects of the private sphere of medicine, which is created on the basis of legislation and legal agreements, normative-legal acts, in the implementation of social and medical programs. Such processes will combine public and private resources that will increase the efficiency of the use of potential, allocate and minimize any risk in the field of state-business partnerships, and introduce innovative tools within the healthcare system.

The existence of basic conditions in Ukraine for using different forms of implementation of PPP projects and how, the result was found that one of the most appropriate forms of implementation of public-private partnership projects is concession, and in the second place – management.

It is proposed to create an institution under the Cabinet of Ministers of Ukraine to implement the PPP, which will be able to document health care projects. Within the framework of PFI, a consortium is formed between the state and the private sector, which is expressed in the creation of a Special Purpose Vehicle (SPV). SPV includes private sector investors, including construction companies, service providers and credit organizations. The financing of the consortium is aimed at the construction of the facility and maintenance during the life cycle of the contract. Also, a roadmap is being developed, which reflects the purpose and means of its implementation within the framework of the consortium.

The main objectives of the implementation of the new concept of public-private partnership PFI / PF2, which is intended to solve a number of the most urgent tasks of the development of the infrastructure of Ukraine, are as follows: to provide reduction of costs at all stages of project implementation, to accelerate and cheapen public procurement, to expand access to sources of financing, improve the transparency of private operators, balance their risk and reward, and increase the flexibility of contractual conditions.

Key words: public administration, public-private partnership, health care, mechanisms of public-private partnership, forms of public-private partnership.

STRESSZCZENIE

***Turchak DV* Mechanizmy partnerstwa publiczno-prywatnego w dziedzinie zdrowia. – O prawach rękopisu.**

Praca doktorska na stopień naukowy w administracji publicznej, specjalność 25.00.02 – mechanizmy administracji publicznej. – Instytut szkolenia Państwowej Służby Zatrudnienia Ukrainy, Kijów, 2019.

Rozprawa dotyczy rzeczywistego problemu naukowego, polegającego na teoretycznym i praktycznym uzasadnieniu specyfiki stosowania mechanizmów partnerstwa publiczno-prywatnego w dziedzinie ochrony zdrowia Ukrainy oraz opracowaniu praktycznych rekomendacji dotyczących poprawy aktywności władz w tej dziedzinie. Wyniki uzyskane podczas badań potwierdzają osiągnięcie wyznaczonego celu i decyzję dotyczącą zadań, dają podstawy do sformułowania takich wniosków i praktycznych zaleceń.

Ulepszono identyfikację partnerstw publiczno-prywatnych w służbie zdrowia, którą należy rozumieć jako strukturę o charakterze organizacyjnym i ekonomicznym na wzajemnie korzystnych warunkach dla systemu państwowego i przedsiębiorców, struktur biznesowych i podmiotów sektora prywatnego medycyny, tworzoną na podstawie przepisów i umów prawnych, przepisy dotyczące wdrażania programów społecznych i medycznych. Procesy te będą łączyć zasoby publiczne i prywatne, co zwiększy efektywność potencjalnego wykorzystania, alokację i minimalizację ryzyka w partnerstwach publiczno-biznesowych oraz wdrożenie innowacyjnych środków w ramach opieki zdrowotnej.

Zbadano istnienie na Ukrainie podstawowych warunków korzystania z różnych form realizacji projektu PPP, w wyniku czego stwierdzono, że jedną z najkorzystniejszych form wdrażania PPP jest koncesja, a po drugie - zarządzanie.

Główne cele wdrożenia nowej koncepcji partnerstwa publiczno-prywatnego PFI / PF2, która ma na celu rozwiązanie szeregu najpilniejszych zadań rozwoju infrastruktury Ukrainy, a mianowicie: obniżenie kosztów na wszystkich etapach realizacji projektu, przyspieszenie i ograniczenie zamówień publicznych, zwiększenie dostępu do źródeł finansowania, poprawić przejrzystość działań podmiotów prywatnych, zrównoważyć ryzyko z nagrodami oraz zwiększyć elastyczność warunków umów.

Słowa kluczowe: administracja publiczna, partnerstwo publiczno-prywatne, opieka zdrowotna, mechanizmy partnerstwa publiczno-prywatnego, formy partnerstwa publiczno-prywatnego.

Підписано до друку 20.09.2019
Формат 148x210 мм. Обл.-вид. арк. 1,41.
Наклад 100 прим.

Свідоцтво серії ДК № 1805 від 25.05.2004
Віддруковано з оригінал-макета в Інституті підготовки кадрів державної
служби зайнятості України
03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, тел. (044) 536 -14-85